

Nederland tart EU-plicht: werknemers ongewild blootgesteld aan asbest door vertraging SZW

In deze editie:

De Europese Richtlijn (EU) 2023/2668, gepubliceerd op 30 november 2023 en in werking getreden op 22 november 2023, verplicht lidstaten om uiterlijk **21 december 2025** nationale implementatie rond asbestbescherming te realiseren. Nederland kiest echter voor **1 januari 2027**, zonder formeel uitstel van de Europese Commissie.

Dit betekent dat Nederland vanaf 21 december 2025 in **overtreding is met EU-recht** (art. 288 VWEU). De Europese Commissie kan een **inbreukprocedure starten** (art. 258 VWEU). Juridisch is dit niet verdedigbaar: richtlijnen zijn bindend voor het te bereiken resultaat en lidstaten kunnen zich niet beroepen op "beleidsmatige vertraging" (Ratti, 1979). Het gevolg is een tweedeling in bescherming:

- **Werknemers die risicoklasse 2/2A verwijderen** blijven tot 2027 relatief goed beschermd.
- **Werknemers die in de buurt van asbest werken en werknemers die risicoklasse 1 verwijderen** lopen tot 2027 ongewilde en vermijdbare risico's.

1. Juridische basis

- **Artikel 288 VWEU:** Richtlijnen zijn bindend voor lidstaten wat betreft het te bereiken resultaat.

- **Artikel 14 Richtlijn 2009/148/EG:** Alle werknemers die met asbest in aanraking kunnen komen moeten opleiding en voorlichting krijgen.
- **Artikel 13 Richtlijn 2009/148/EG:** Verwijderingswerkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd door toegestane bedrijven met geschoold personeel.
- **Richtlijn (EU) 2023/2668:** Voert minimale opleidingsvereisten en een vergunningplicht in voor alle asbestverwijderingsbedrijven.
- **Niet-naleving:** Indien een lidstaat niet tijdig omzet, schendt hij EU-recht. Werknemers kunnen zich beroepen op de richtlijn zodra de termijn is verstreken (Ratti, 1979; Van Duyn, 1974).

2. Werknemers die in de buurt van asbest werken EU-verplichtingen

- Opleiding en voorlichting verplicht (art. 14, 2009/148/EG).
- Preventieve maatregelen: stofonderdrukking, afzuiging, schoonmaak, decontaminatie.
- Gezondheidstoezicht: medische opvolging, ook na beëindiging van blootstelling.
- Specifieke aandacht voor vrouwen en hulpdiensten.

Juridische analyse van de discrepantie

Aspect	EU-richtlijn	Nederlandse positie	Juridische implicatie
Deadline	21-12-2025	01-01-2027	Nederland overschrijdt transpositietermijn
Uitstel	Alleen mogelijk via Commissie/raadbesluit	Geen uitstel gevraagd of verleend	Geen rechtsgrond voor verlenging
Gevolg	Lidstaat in overtreding (art. 288 VWEU)	SZW noemt het "beleidskeuze"	Commissie kan inbreukprocedure starten (art. 258 VWEU)

Nederlandse praktijk

- Tot 2027 geen minimale opleidingsvereisten vastgelegd.
- Geen vergunningplicht of extra bescherming.

Gevolg

Onderhoudsploegen, renovatiewerkers, afvalbeheerders, brandweerlieden en hulpdiensten lopen **ongewilde risico's**. Zij blijven afhankelijk van willekeurige invulling door werkgevers, terwijl de EU-richtlijn hun bescherming al vanaf 21 december 2025 verplicht stelt.

3. Werknemers die risicoklasse 1 verwijderen EU-verplichtingen

- Vergunningplicht en minimale opleidingsvereisten voor alle verwijderingsbedrijven (2023/2668).
- Geen onderscheid tussen risicoklasse 1 en 2/2A.

Nederlandse praktijk

- Risicoklasse 1 wordt behandeld met een lichter regime.
- Vergunningplicht en strengere opleidingsnormen worden pas in 2027 ingevoerd.

Gevolg

Werknemers die risicoklasse 1 verwijderen lopen **ongewilde risico's**. Nederland weigert de Europese minimumnormen tijdig door te voeren en laat deze groep drie jaar lang zonder de bescherming die Europa verplicht stelt.

4. Werknemers die risicoklasse 2/2A verwijderen EU-verplichtingen

- Vergunningplicht en minimale opleidingsvereisten (2023/2668).

Nederlandse praktijk

- Nederland kent al een streng regime voor risicoklasse 2/2A, inclusief vergunningplicht, certificatie en toezicht.

Gevolg

Deze groep blijft tot 2027 relatief goed beschermd.

Samenvattende tabel

Groep werknemers	EU-verplichting	Nederlandse situatie tot 01-01-2027	Gevolg
Nabijheid van asbest	Opleiding en voorlichting verplicht (art. 14, 2009/148/EG)	Geen minimale opleidingsvereisten	Ongewilde risico's
Risicoklasse 1 verwijdering	Vergunningplicht + minimale opleidingsvereisten (2023/2668)	Lichter regime, uitstel tot 2027	Ongewilde risico's
Risicoklasse 2/2A verwijdering	Vergunningplicht + minimale opleidingsvereisten (2023/2668)	Streng regime al aanwezig	Relatief goed beschermd

5. Schuldvraag: Ministerie van SZW

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) draagt hier de volle verantwoordelijkheid.

- **Vertraging in implementatie:** De EU-richtlijn had uiterlijk 21 december 2025 moeten zijn omgezet. Nederland schuift dit door tot 1 januari 2027.
- **Juridische implicatie:** Nederland overschrijdt de transpositietermijn zonder rechtsgrond. De Europese Commissie kan een inbreukprocedure starten (art. 258 VWEU).

• Praktisch gevolg:

- Werknemers in risicoklasse 2/2A zijn beschermd.
- Werknemers in de buurt van asbest en risicoklasse 1 worden drie jaar lang blootgesteld zonder de bescherming die Europa verplicht stelt.

6. Oproep tot dialoog

De huidige situatie vraagt niet alleen om juridische duiding, maar ook om een open gesprek. Kamerleden en beleidsmakers hebben de mogelijkheid om alsnog te zorgen dat Nederland **zo snel mogelijk** voldoet aan de Europese richtlijn. Dat kan via spoedwetgeving, moties of tijdelijke regelingen die de minimumnormen direct verankeren.

Ik roep daarom op tot een brede dialoog: tussen parlement, kabinet, werkgevers en werknemers. Alleen door gezamenlijk te handelen kan worden voorkomen dat duizenden mensen drie jaar lang onnodig risico lopen.

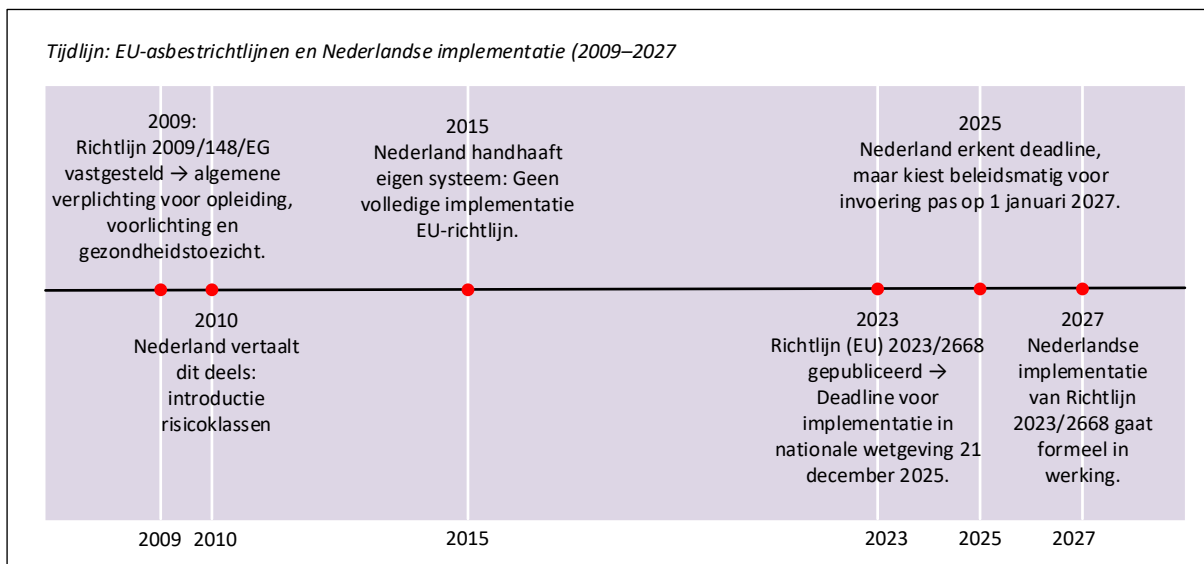
Alternatieven zijn beschikbaar, maar daar wil SZW helaas niets van weten. Meer hierover in een volgende editie van de **Asbest Dialoog**.

7. Conclusie

Nederland erkent de Europese deadline maar schuift de implementatie door naar 2027. Dit is geen juridisch toegestaan uitstel, maar een **bewuste beleidskeuze van SZW**. Daarmee ontstaat een formele overtreding van EU-recht na 21 december 2025.

- Werknemers in risicoklasse 2/2A zijn relatief veilig.
- Werknemers in de buurt van asbest en risicoklasse 1 lopen **ongewilde en vermijdbare risico's**.

De schuld ligt bij SZW. Hun uitstel van implementatie is geen technische kwestie, maar een politieke keuze **die de gezondheid van werknemers op het spel zet.**

Vooruitblik

In volgende edities van **Asbest Dialoog** zal ik ingaan op de vragen als:

- Zijn de eisen in het certificatieschema proportioneel ten opzichte van het doel (veiligheid en gezondheid)?
- De indirecte aanwijzing van Ascet als Schemabeheerder door SZW is geen vrije keuze van de CBI's, maar een gedwongen stap.
- Welke alternatieven zijn denkbaar voor een transparant en concurrerend systeem met meerdere schemabeheerders?
- Remt een monopolypositie innovatie in werkmethoden en opleidingen?

En heeft u ondertussen een relevante vraag t.b.v. BV Nederland, stel ze dan gerust via een persoonlijk bericht op mijn LinkedIn-account. Melders blijven altijd anoniem — dat was zo, en dat blijft zo.

Deze bijdrage is naar eer en geweten opgesteld en gebaseerd op de best beschikbare informatie. Toch kan er altijd een fout of onvolledigheid insluipen. Zie deze tekst daarom als een uitnodiging tot dialoog en correctie.

Ik draag geen aansprakelijkheid voor gevolgen van het gebruik van deze informatie.

Copyright free.